

Høringsuttalelse vedrørende Revisjon av vilkår for Guolasjohkareguleringen, konsesjon gitt 14.06.1968.

Turer til Guolasjohkka på - 50 og - 60 tallet.

Det kan ikke være noen tvil om at Guolasjohka var en stor leverandør av sjørøye. I en alder av 6 år, var jeg så heldig å få være med min far til Ankerlia for å fiske. Dette var i begynnelsen av august. I kulpene fikk vi både sjørøye, elverøye, sjørørret, og noen smålaks. Men det var røye det var mest av. Senere, fram til midten av 1960 - tallet, ble det flere årlige turer, ofte først etter 1. august da flommen hadde gitt seg, og spesielt sjørøya var kommet opp til de øverste kulpene før Storfossen. Den største røya jeg fikk, veide 1.5 kg. Røya stod i stimer ved strykene som blei dannet i kulpene, og kunne hugge etter agnet, som enten var meitemakk eller sluk. Langs elva traff man på andre kamerater som var ute i samme ærend. Av en av dem lærte jeg å knytte en 10-øring med hull i ca 20 cm ovafor kroken. Dette ble lagt på sandbunnen i elva, og var et særdeles effektivt lokkemiddel for å trekke til seg fisk. Her kunne det samles opptil 20 sjørøyesmolt og noen småørret om gangen. Å se på fiskesporens form, lærte meg den viktigste forskjellen på røye og ørret når den svømte i elva. Når fisken er kommet på land, er det som kjent flere andre forskjeller å se etter. Fiske var en spennende aktivitet for et barnesinn og noe man såg fram til. Ellers hadde ferdsel langs elva mange andre tilleggesfortrinn: man trente balanse ved å gå på avrunda steiner langs kanten, lærte seg kasteteknikker og koordinering syn - hånd, samt kunnskaper om vannets arbeider i fortid (canyon) og nåtid. Dette bare for å ha nevnt noe.

Senere blei store deler av den anadrome fiskeslagførende delen av elva et område der jeg og en kamerat hadde våre fiskerunder helt ned mot elvemunningen. Ikke langt fra elvemunningen var det gode kulper der både sjørøye, ørret og laks hadde stoppet opp på sin ferd innover elva. Her fikk man steikfisk og vel så det.

Det som var interessant med disse turene, var at jeg, selvom jeg bodde ei mil nord for elvemunningen, aldri møtte på grunneiere eller andre som uttalte seg negativt om mine aktiviteter langs elva. Tvert om, man fikk gode råd om mulighetene, og lærte seg høvelig oppførsel på «annen manns eiendom».

Elvas muligheter var en rikdom for lokalbefolkningen. Og en mamma fortalte en gang at lurte man på hva middagsmaten skulle bestå av, var det bare å si til gutten:»Ta no fiskestanga og noen makka og gå ned i elva for å fiske middagsmat.» Han kom ikke tomhent heim.

Man har brakt i erfaring at det står dårlig til med fiskebastanden i elve no. Tiltak som konsesjonsbestemmelsen beskriver, er blitt opphevet av rettsinnstanser! Dette er særdeles beklagelig, og må være en sterkt medvirkende årsak til den reduksjon av sjørøye bestanden man nå opplever i våre områder.

Fiske etter sjørøye i Kåfjorden på - 50 og 60 tallet.

Siden jeg vokste opp i et småbruk ved Kåfjorden (Langnes), blei også fiske langs strandbredden og i fjorden en yndet aktivitet. Man lærte tidlig forskjell på fiskeslag, fiskens vaner og hvor de forskjellige fiskeslag mest sannsynlig fantes.

I slåttepausene, spesielt i juli måned, pleide jeg å ro og dorge sjørøye, ørret og laks. Redskapen var ofte gul spinner. Man rodde i svinger, ikke rett fram, da fisken ofte hugget til når sluken endret retning. På ei strekning på ca 1 km, kunne jeg å opptil 7-8- fisk. Sjørøye var det dominerende fiskeslaget.

På - 50 og begynnelsen av -60 tallet var landnoting etter anadrome fiskeslag, småsei og anna fisk en aktivitet mange langs fjorden dreiv på med, spesielt på forsommeren. En særlig verdifull «steik - og salt - fisk» var sjørøya. Den gikk i store stimer lags ryggen av marbakken, og kunne observeres ved at den ikke hoppa som ørret og laks eller slo med sporen som småseien, med laget bare ringer i vannskorpa.

Ved hjelp av dragenot/landnot kunne den fanges om man var snar i vendinga. Man rodde stille på utsida av marbakken og kunne da observere sjørøye-flakene mot landsida. Så måtte man hurtig, men stille, komme forbi og få det ene landatuet med dregge i land for så å ro rundt flaket. Landtauene var hvite da fargen holdt fisken borte, sa de «gamle». Selve nota var brun eller grønn. Fangstene var ofte gode, opptil 10 -15 røye i settet, noen ørret og en sjelden gang en laks. Noen ganger fant man et hull i nota der laksen med sin størrelse og styrke hadde brutt ut.

Jeg har fått tak i fotografier fra 1963 som dokumenterer landnoting etter sjørøye i Kåfjorden. På det eine bildet trekkes nota i land ved Skarelva og spenningen er stor. Som en ser, aktiviserte det mange personer. Det andre fotoet der en person holder opp en sjørøye, er fra et annet sett et annet sted i fjorden og dokumenterer fangster som var vanlige den gang. Personene på fotoene kan identifiseres. Fotografiene eies av Håkon Bergmo, Alta.

Det må være hevet over enhver tvil at Guolasjohka var en viktig leverandør av smolt/sjørøye til de store mengder sjørøye som blei observert og fanget i Kåfjorden før kraftutbyggingen. Personlig husker jeg en fangst på 95 anadrome fiskeslag på ei natt, storparten var sjørøyer.

Jeg bor fortsatt i Kåfjord, på min barndoms oppvekstplass. Det man med sorg observerer, er at sjørøye-flakene er forsvunnet. Det er 7 år siden jeg fikk en sjørøyesmolt på snåseisluk. Jeg er - som pensjonist - fortsatt en ivrig sportsfisker.

Det kan ikke herske tvil om at utbygginga av Guolasjohka og de skader dette har påført og påfører naturen, må være en direkte årsak til den sterke reduksjonen av sjørøyebestanden og selvsagt andre negative forhold.

9147 Birtavarre, 19.10.2017.

Øyvind Rundberg.

Landdragenot.jpg →RÃ,yefangst.jpg →

